

“เต่า” เรื่องของซากที่ไม่ซ้ำซากจากโคราช

โดย จริญญา ตังกระยอม¹ และ
ประเทือง จินตสกุล²

เรื่องของซากที่ไม่ซ้ำซากจากโคราชนั้น ขอเสนอเรื่องราวของซากดึกดำบรรพ์ “เต่า” แต่ก่อนที่จะเข้าเรื่องซากดึกดำบรรพ์เต่าของโคราช อยากจะกล่าวถึงเต่าทั่วๆ ไป และเกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับเต่าเสียก่อน หลายคนอาจเคยได้ยินคำว่า “ไดโนเสาร์เต่าล้านปี” ซึ่งจากการพิจารณาอายุอันนานมาแล้วของไดโนเสาร์ และอากัปกริยาอันเชื่องช้าของเต่า เมื่อเราเอ่ยคำ ๆ นี้ กล่าวถึงใครสักคน จึงดูเหมือนว่าคนๆ นั้นจะเป็นคนที่ล่าหลัง ไม่ทันสมัย (อาจจะแก้ตัวก็ได้) ทำอะไรก็เชื่องช้าตามเขาไม่ทันสักเรื่อง ดูจากความเข้าใจอย่างนี้แล้วก็ไม่ค่อยเข้าท่าเท่าไรนักสำหรับผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ผู้ที่เข้าใจอย่างนี้ควรจะลองพิจารณาดู “คุณเต่า” ที่เชื่องช้าอย่างรอบคอบดูนะครับ เพราะเต่ามีมาพร้อมๆ กับไดโนเสาร์นั้น และก็สามารปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี นั่นคือ ใครจะสูญพันธุ์อย่างไร คุณเต่าก็ไม่สน ปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปและไม่สนใจใคร คือ “Slow but sure” นะครับ และก็ไม่เคยคิดการใหญ่ที่จะครองโลก เจกเช่นไดโนเสาร์ และมนุษย์ชาติเราด้วย พุดง่าย ๆ คือ ไม่หลงใหลในอำนาจนั่นเอง (ไม่เกี่ยวกับการเมืองนะครับ) และสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไปนี่เอง ทำให้คุณเต่าของเรานอกจากจะอยู่รอดมาตั้งแต่ยุคไดโนเสาร์แล้ว พวกเขายังมีอายุที่ยาวนานในช่วงที่มีชีวิตอยู่อีกต่างหาก ยกตัวอย่างเต่าบกยักษ์บางชนิด เช่น เต่ากาลาปากอส มีอายุมากกว่าสองร้อยปีที่เดียว รู้อย่างนี้แล้วเราอาจจะกลับไปมองคนที่มีความผิดกรรมแบบไดโนเสาร์เต่าล้านปีนั้นเสียใหม่ เพราะนั่นคือจุดเด่น และอาจจะเป็นผลดีต่อตัวเขาเองอย่างยิ่ง จากการอยู่อย่างพอเพียง ไม่ต้องไปสนใจใครไ้ละครับ



รูปที่ 1 เต่า *Proganochelys* อยู่ร่วมกับปลาฉลามน้ำจืด *Hybodont* อายุไทรแอสสิกตอนปลาย ซึ่งถือว่าเป็นเต่าที่อายุเก่าที่สุดที่พบในประเทศเยอรมนี

ที่มา: <http://www.tolweb.org/Amniota/14990>

หลายคนอาจจะยังข้องใจว่า เขาปรับตัวเองอย่างไรจึงอยู่ได้ยาวนานอย่างนี้ เพื่อจะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้าง เราก็จะย้อนเวลากลับไปในยุคไดโนเสาร์โน้นละครับ เพื่อสืบหาบรรพบุรุษของเขาที่ถ่ายทอดพฤติกรรมอันน่าอัศจรรย์มาให้ จากการสืบค้นค้นค้นหาข้อมูลมาพบว่าซากดึกดำบรรพ์ที่เก่าแก่ที่สุดของคุณเต่านั้น ถูกพบอยู่รุ่นราวคราวเดียวกับไดโนเสาร์ คือ ในยุคไทรแอสสิกตอนปลาย (รูปที่ 1) หรือเมื่อประมาณ 210 ล้านปีก่อน แต่ถ้าจะกล่าวว่าเป็นบรรพบุรุษแรกเริ่มของเต่าก็คงไม่ใช่เสียทีเดียว เพราะความเข้าใจเกี่ยวกับบรรพบุรุษแรกเริ่มของเต่ายังไม่เป็นที่ชัดเจนมากนัก แต่ก็เชื่อว่าสืบหาไม่เจอ เพราะถ้าย้อนเวลากลับไปในยุคเพอร์เมียน ประมาณ 290 ถึง 250 ล้านปีก่อน มีสัตว์เลื้อยคลานจำพวกหนึ่งที่ชื่อ Eunosaurus ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงคราคูณเต่าของเราเหมือนกัน แต่ที่คล้ายเต่าทุกชนิดเห็นจะเป็นพวก Cotylosaur โดยเฉพา วงศ์ Captorhinidae ซึ่งไม่มี กระดูกส่วน Ectopterygoid และ กระดูกขมับ (Temporal bones) ในขณะที่บริเวณช่วงกลางๆ ของกระดูกโหนกแก้ม (Medial process of the jugal) กลับมีขนาดใหญ่

เมื่อจะพิจารณาการปรับตัวที่ทำให้เต่าอายุยืนยาวนั้น ขอเสนอเรื่องราวของ “คุณเต่าบก” มาเป็นกรณีศึกษาดีกว่ากันนะครับ คุณเต่าบกนั้นได้อุบัติขึ้นและใช้ชีวิตอยู่บนโลกร่วมกับสัตว์เลื้อยคลานชนิดอื่นๆ ในยุคก่อนที่ไดโนเสาร์ครองโลก แต่เต่าบกกลับเฉื่อยฉะไม่คิดการณโกลให้ใหญ่หลวงถึงขั้นจะครองโลกทั้งที่เป็นผู้มาก่อน อย่างที่เกริ่นในตอนต้นครับ ตลอดช่วงเวลาอันยาวนานของโลก สภาวะแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอด แม้ในช่วงที่โลกเย็นตัวและอุณหภูมิลดลงมาก คุณเต่าก็ยังดำรงชีวิตอยู่ได้ เพราะเมื่อรู้ตัวเองว่าหากยังต้องทนใช้ชีวิตกับความ

¹นักธรณีวิทยา ²ผู้อำนวยการ, ผศ.ดร.

หนาวเหน็บสุดขีดในฤดูหนาวเห็นที่จะต้องสูญสิ้นเผ่าพันธุ์เป็นแน่แท้ อีกทั้งเต่าบกยังเป็น Ecto-thermal คือต้องการพลังงานความร้อนจากภายนอกในการสันดาปอาหารที่กินเข้าไป ดังนั้นการปรับตัวของคุณเต่าบกก็คือการจำศีลตลอดช่วงฤดูหนาว ไม่สนใจใครเสียเลย การไม่สนใจใครเลยของเขาก็ไม่กลัวหรือกนะครับว่าจะไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย เพราะว่าคุณเต่าบกนั้นเขาไม่ใช่ “สัตว์สังคม” ดังเช่นมนุษย์สุดประเสริฐนี้ ตามปกติโดยธรรมชาติแล้ว เต่าจะหากินอย่างโดดเดี่ยวโดยไม่มีคู่หรือการรวมฝูง จะมีก็แต่ช่วงฤดูผสมพันธุ์เท่านั้นที่เขาจะใช้ชีวิตร่วมกันเป็นระยะเวลาสั้นๆ เพื่อประกอบภารกิจหลังสิ้นสุดช่วงฤดูผสมพันธุ์ เต่าแต่ละตัวก็จะแยกย้ายกันไป ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ ล้วนเป็นกลไกการรักษาเผ่าพันธุ์ตามธรรมชาติ เพราะในกรณีที่เกิดโรคติดต่อขึ้นในเต่าตัวใดตัวหนึ่ง เต่าตัวที่ติดเชือนั้นจะตายไปโดยไม่ระบาดสู่เต่าตัวอื่น..พึงรู้ะครับว่าการผสมพันธุ์เสร็จแล้วแยกกันไป คืออย่างนี้เอง แต่อาจจะไม่เป็นผลดีกับเราๆ ท่านๆ เพราะหิวอาจแตกได้นะครับ.. มีหน้าข้าราชการชาติยังชดเชยนิสัยความรักสันโดษของคุณเต่าซึ่งอาจมีผลต่อการขยายพันธุ์ โดยเต่าบกเพศเมียจะสามารถเก็บน้ำเชื้อตัวผู้ไว้ในตัวได้นานหลายเดือนหรือหลายปีสำหรับเต่าบางชนิด ดังนั้นการไม่ได้เจอจะเจอกันหรือการไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ จึงไม่ใช่ประเด็นหลักในการขยายพันธุ์ของเต่าเสียแล้ว (ไม่เหมือนคนเลยนะครับ)

นอกจากนี้ คุณเต่าบกยังมีความพิลึกพิลั่นอีกอย่างในเรื่องของการรับน้ำเข้าสู่ร่างกายอีกด้วย เขามีความสามารถในการรับน้ำ 2 วิธีด้วยกัน วิธีแรกเป็นวิธีการที่เป็นธรรมชาติสามัญแบบสิ่งมีชีวิตทั่วไปบนโลก นั่นคือ การรับน้ำทางปาก ไม่ว่าจะมาจากพืชผักที่กินเข้าไปหรือการดื่มน้ำโดยตรง กับอีกวิธีที่พิลึกพิลั่น คือคุณเต่าเขาจะรับน้ำเข้าสู่ร่างกายจากทางกันเมื่อลงไปแช่น้ำ (ฮือ..จ๊กจ๊ก) และด้วยวิธีที่พิลึกพิลั่น คุณเต่าเขาก็นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการป้องกันตัวจากภาวะขาดน้ำได้นั่นเอง เรื่องราวพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งของเต่าที่มีมาเป็นเวลาช้านานก็คือ แม้ว่ากระดองเต่าจะแข็งแรงในระดับที่ใช้เป็นเกราะป้องกันตัวได้เป็นอย่างดี แต่ผิวกระดองก็ไวต่อความรู้สึกร้อน หนาวและแรงสัมผัสได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการเคาะกระดองเต่าแรงๆ การแกะสลักชื่อหรือตัวเลขลงบนกระดองเต่า หรือกระทั่งบางคนก็เจาะขอบกระดองเต่าที่มีขนาดใหญ่แล้วล่ามโซ่ไว้เพื่อจำกัดบริเวณนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่ไร้มนุษยธรรมอย่างแรงเลยทีเดียวนะครับ การไวต่อความรู้สึกของกระดองทำให้เขาทราบถึงภัยที่จะมาถึงตัวได้เร็วขึ้นนั่นเองครับ นอกจากนี้เรื่องอาหารการกินก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คุณเต่าบกนั้นมีอายุที่ยืนยาว คือเต่าบกส่วนใหญ่เป็น Herbivore (มีเพียงบางประเภทเท่านั้นที่เป็น Omnivore) ดังนั้นอาหารหลักของเต่าบกส่วนใหญ่คือพืชอย่างเดียวโดยยึดหลักว่า “ต้องการเส้นใยมาก และโปรตีนต่ำ” เพราะฉะนั้นใครอยากจะทำอายุยืนเช่นคุณเต่าก็ลองรับประทานผักเยอะๆ ดูนะครับ



รูปที่ 2 พระนารายณ์อวตารเป็นเต่า
กูรมาวตาร ใช้กระดองรองรับเกษียรสมุทร ใน
คราวเหตุการณกวนเกษียรสมุทร
ที่มา:<http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=allstory&group=4>

นอกจากความมีอายุที่ยืนยาว และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแล้ว คุณเต่าของเรายังมีดีด้านศิลปวัฒนธรรมและสังคมอีกด้วย เนื่องจากความเป็นสัตว์ที่อยู่คู่โลกมาแต่ดึกดำบรรพ์ ชาวอินเดียโบราณจึงเชื่อกันว่าโลกใบกลมของเรานี้ตั้งอยู่บนหลังเต่า และเต่าอยู่บนหัวพญานาคอีกที ดังนั้นการเกิดแผ่นดินไหวแต่ละครั้งก็เชื่อว่าเกิดจากการพลิกตัวของเต่า คุณเต่าของเราก็เลยพลอยช่วยเป็นจำเลยไปด้วย ในนิยายสร้างโลกของไทยอามกก็ได้กล่าวถึงเรื่องเต่าเช่นกัน คือ เต่าถูกสร้างโดยพระผู้เป็นเจ้าเมื่อครั้งสร้างโลก จากที่กล่าวเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าคนไทยอามกก็มีความเชื่อว่า คุณเต่านั้นมีอายุที่ยาวนานพร้อมๆ กับอายุโลกเลยทีเดียว คนโบราณ

โบราณถือว่ามิจินตนาการที่ไม่เลวเลยนะครับ เพราะคุณเต่าอายุยืนยาวจริงๆ ในศตวรรษที่ 17 มีภาพเขียนหนึ่งทีกล่าวถึงเรื่องราวลักษณะนี้ คือเรื่องวราหาวตาร ซึ่งเขียนเป็นรูปวราหะกำลังงัดโลกขึ้นจากหน้า โลกในภาพนั้นก็คือพญานาค และเต่ากับรูปนางธรณี หรืออย่างในเรื่องพระนารายณ์ ซึ่งเป็นเทพเจ้าของพราหมณ์ ก็เคยปรากฏเรื่องราวเช่นนี้ เมื่อพระนารายณ์ เคยอวตารเป็นเต่า ชื่อกูรมาวตาร ลงไปหนุนเขามันทร เมื่อคราวกวนเกษียรสมุทร (รูปที่ 2) หรือแม้แต่การทำพิธีตั้งหลักเมือง ก่อนที่เขาจะฝังหลักลงไป เขาต้องทำพิธีใหญ่โต และที่ก้นหลุมต้องใส่รูปสัตว์ที่มีความเก่งกาจลงไปด้วย เช่นราชสีห์ แต่ขอโทษครับ คุณเต่าของเราก็ถูกใส่ลงไปก้นหลุมด้วย แสดงให้เห็นว่าคุณเต่าของเรา ก็เจ๋งไม่แพ้ราชสีห์เจ้าแห่งพงไพรเลยทีเดียว คาดว่าน่าจะมาจากความที่เต่ามีอายุยืนและเป็นผู้ที่ค้ำจุนโลก ด้วยความมานะอดทน นี่กระมังครับ

เราลองมาดูวิวัฒนาการของคุณเต่าบ้าง ว่าพวกเขามีญาติพี่น้องอย่างไรบ้าง เพื่อจะพบลูกหลานเหลนโหลนของเต่าโคราชเราบ้าง คุณเต่าปัจจุบันที่พบทั่วโลกสามารถจัดตามลำดับอนุกรมวิธาน (Zug *et al.*, 2001 และ Frost *et al.*, 2001) ได้ดังนี้ คือ จัดอยู่ในชั้นเรพทิลเลีย (Class Reptilia) ชั้นย่อยอะแนพิซิด้า (Subclass Anapsida) และอยู่ในอันดับเทสตูดีเนส (Order Testudines) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 อันดับย่อย (Suborder) คือ Cryptodira และ Pleurodira แต่ละอันดับย่อยมีใครบ้างลองดูเลยนะครับ

Suborder Cryptodira

ในอันดับย่อยนี้จะประกอบไปด้วยคุณเต่าที่สามารถหดหัวเข้าไปในกระดองได้ และพวกหัวใหญ่ ที่ไม่สามารถหดหัวเข้าไปกระดองได้ทั้งหมด แบ่งได้เป็น 10 ครอบครัวดังนี้ครับ

Superfamily Testudinoidea

- Family Chelydridae (Snapping Turtles) คือ เต่าในตระกูลเอลิเกเตอร์



รูปที่ 3 *Chelydra serpentina*

ที่มา:<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?selected=beschrijving&menuentry=soorten&id=186>

คุณเต่าในครอบครัวนี้จะเป็นเต่าน้ำ มีนิสัยออกจะเป็นผู้ร้ายชะง่อนยอ คือ มีความดุร้าย และมีวิธีการจับเหยื่อที่แยบยลและอดทนสูง คือจะอยู่นิ่งๆ เพื่อรอคอยให้เหยื่อเข้ามาใกล้และจับกิน มีอยู่ด้วยกัน 3 สกุล และ 3 ชนิด ใน 2 ครอบครัวเล็ก (Subfamily) คือครอบครัวเล็ก Chelydrinae ประกอบด้วยชนิด *Chelydra serpentina* และ *Macrochelys temminckii* หรือที่รู้จักกันในชื่อ สแน็ปปีงเอลิเกเตอร์ อีกครอบครัวเล็ก คือ Platysterninae มีอยู่ชนิดเดียวเช่นกัน คือ *Platysternon megacephalum* หรือเต่าปูลูนั่นเอง เต่าในครอบครัวนี้จะมีลักษณะทั่วไปคือ ขนาดตัว หัว แขน และขา ค่อนข้างใหญ่ ทำให้ไม่สามารถหดหัว แขน และขา เข้าไปในกระดองได้ทั้งหมด มีหางยาว และมีรูปร่างค่อนข้างประหลาด และแทนที่จะมีกระดองโค้งเหมือนเต่าครอบครัวอื่นๆ กลับมีกระดองที่ค่อนข้างแบน และบางชนิดกระดองเป็นตะปุ่มตะป่ำคล้ายมี

หนามที่หลัง เราสามารถพบพวก Chelydrids ได้ในแถบอเมริกาเหนือไหนดังนี้ครับ ส่วนในเอเชียเรานั้นจะพบพวกเต่าปูลูโดยเฉพาะจีน และอินโดนีเซียครับ พวก *Chelydra serpentina* นั้นอาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำกร่อย ในครอบครัวนี้เต่าน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ก็คือพวก *Macrochelys* ซึ่งจะมีความยาวกระดองประมาณ 80 เซนติเมตร และมีน้ำหนักตัวถึง 80 กิโลกรัมทีเดียว พวกนี้จะชอบอาศัยตามบึง ทะเลสาบ และแม่น้ำ อย่างที่กล่าวข้างต้นว่าเต่าในครอบครัวนี้จะมีนิสัยออกจะเป็นผู้ร้ายชะง่อนยอ เพราะจัดเป็นนักล่าตัวฉกาจตัวหนึ่ง อาหารการกินของพวกเขาก็เลยเป็นจำพวกสัตว์

เล็กๆ ไม่ว่าจะเป็ ปลา หอย หรือสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง อย่างเช่นหนอนต่างๆ แต่ก็ไม่ใช่จะกินเฉพาะสัตว์อย่างเดียว หรอกนะครั้บ พวกแส้พื้บ (Chelydra serpentina) เขาสามารถกินได้ทั้งพืชและสัตว์ครั้บ

- Family Emydidae (Pond Turtles/Box and Water Turtles) เต่าน้ำจืด

คุณเต่าในครอบครัวนี้มีอยู่ 2 ครอบครัวเล็ก (Subfamily) คือ Emydinae และ Deirochelyinae โดยครอบครัวเล็ก Emydinae มีอยู่ 4 สกุลด้วยกันคือ Emydoidea, Emys, Clemmys, และ Terrapene และครอบครัวเล็กDeirochelyinae มีอยู่ 6 สกุลคือ Chrysemys, Deirochelys, Graptemys, Malaclemys, Pseudemys และ Trachemys ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเต่าน้ำจืดที่มีกระดองรูปร่างกลม ถึงกลมรีครั้บ และกระดองจะยาวไม่เกิน 20 เซนติเมตร แต่ก็มึบางสกุลที่ใหญ่กว่า เช่นสกุล Pseudemys โดยเฉพาะในชนิด Pseudemys concinna มีความยาวกระดองถึง 40 เซนติเมตร และในเพศเมียของสกุล Graptemys และ Trachemys สำหรับตัวผู้ของพวก Graptemys นั้นจะมีขนาดแค่ครึ่งหนึ่งของตัวเมียเท่านั้นเองครั้บ เราสามารถพบคุณเต่าครอบครัวนี้กระจายอยู่ในแถบยุโรปเรื่อยมาจนถึงเทือกเขา Ural ของประเทศรัสเซียและบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ยังพบได้ในอเมริกาเหนือไล่ลงมาทางตอนใต้จนถึงตอนเหนือของประเทศบราซิล โดยจะอาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำจืด บริเวณที่ลุ่ม หนอง บึง แม่น้ำต่างๆ ทะเลสาบ บริเวณที่ไม่ค่อยจะมีน้ำหรือที่เป็นโคลนตม แต่ก็มึบางสกุลที่ชอบอยู่บนบก อย่างเช่นสกุล Terrapene ยกเว้นเจ้า T. coahuila และในบางพวกก็ชอบบริเวณที่เป็นโคลนตมของน้ำกร่อย หรือบริเวณชายฝั่ง อย่างชนิด Malaclemys terrapin เต่าในครอบครัวนี้ทั้งหมดตอนเป็นเด็กเขาจะกินทั้งพืชและสัตว์ แต่เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้วจะมีบางสกุลที่มีการปรับปรุงตัวเองเป็นมังสวิรัติน่าสนใจคือกินสัตว์ตัดชีวิตอีกต่อไป อย่างเช่นสกุล Pseudemys หรือบางสกุลก็เป็นนักล่าไปเลย คือกินเฉพาะสัตว์เท่านั้น อย่างสกุล Emydoidea และ Deirochelys ที่ล่าพวกหอยและปูเป็นอาหาร แต่ส่วนใหญ่ก็จะกินทั้งพืชและสัตว์นั้นแหละครั้บ



รูปที่ 4 Chrysemys picta

ที่มา:<http://www.tigr.org/reptiles/families/Emyidae.html>

- Family Testudinidae (Tortoises) เต่าบก



รูปที่ 5 Geochelone

ที่มา:<http://www.fromminitz.cz/drobek/pict/Geochelone%20elephantopus.jpg>

คุณเต่าในครอบครัวนี้จะเป็นเต่าบกทั้งหมด มีอยู่ด้วยกัน 15 สกุล คือ Angonoka (เป็นสกุลใหม่ครั้บ), Astrochelys, Chelonoidis, Chersina, Dipsochelys, Geochelone, Gopherus, Homopus, Indotestudo, Kinixys, Malacochersus, Manouria, Psammobates, Pyxis และ Testudo เราสามารถพบคุณเต่าบกได้เกือบทุกทวีป ส่วนในประเทศไทยของเรานั้นพบอยู่ 3 ชนิดคือ เต่าหก (Manouria emys) ได้แก่ เต่าหกดำและหกเหลือง เต่าเหลือง (Indotestudo elongatus) และ เต่าเดือยใน (Manouria impressa) นอกจากนี้เต่าต่างประเทศที่พอจะคุ้นหูบ้าง ได้แก่ เต่าซูลคาตาร์ (Geochelone sulcata) เต่าเรเดียดาร์ (Geochelone radiata) เต่าเลพเพิร์ด (Geochelone pardalis) เต่าดาวพม่า (Geochelone platynota) เต่าดาวอินเดียและเต่าดาวศรีลังกา (Geochelone elegans) เต่าสไปเดอร์ (Pyxis arachnoides) เต่าเรดฟุต (Geochelone carbonaria) เต่าอีลิปต์ (Testudo kleinmanni) เต่าอัลตาบร่า (Geochelone gigantea) และเต่ากาลาปากอส เป็นต้น ในจำนวนนี้ที่ตัวใหญ่ที่สุดเห็นจะเป็นเจ้า Geochelone ที่เรารู้จักดีก็คือเต่าอัลตาบร่า และเต่าแห่งเกาะกาลาปากอส ซึ่งมีความกว้างของกระดองถึง 1.25 เมตร และหนักมากกว่า 360 กิโลกรัมเลยทีเดียว คุณเต่าบกเขาจะมีลักษณะเด่น คือ มีกระดองที่นูนสูง กลม หัวทู่ มีเกล็ดขนาดต่างๆ คลุมชัดเจน ขาหน้าเป็นแท่งรูปกระบอก ส่วนขาหลัง

คล้ายขาช้าง ขาจะปกคลุมด้วยเกล็ดขนาดใหญ่ เล็บใหญ่และแข็งแรง ซึ่งเกล็ดแข็งที่ขาหน้าจะช่วยป้องกันอันตรายต่าง ๆ ให้กับเต่า หัวและขา หดเข้าไปในกระดองได้ หลายชนิดมีเตี้ยอยู่ระหว่างขาหลังและโคนหาง ขาของเต่าบกจะไม่มีพังผืดทำให้ไม่สามารถว่ายน้ำได้ แต่ตรงกันข้ามกลับปีนเขาเก่ง เต่าบางชนิดอาศัยอยู่ในที่แห้งแล้งจึงทำให้มีความสามารถกักเก็บน้ำได้ดี สามารถรักษาสมดุลน้ำโดยไม่ต้องกินน้ำเป็นเวลานาน เต่าบกจะกินอาหารจำพวกพืชเป็นหลัก พวกผักหรือผลไม้

- Family Geoemydidae (Bataguridae) (Asian River Turtles, Leaf and Roofed Turtles, Asian Box Turtles)

คุณเต่าในครอบครัวนี้เขาอยู่ด้วยกัน 2 ครอบครัวเล็ก คือ Batagurinae และ Geoemydinae แต่ละครอบครัวเล็กมีสมาชิกอยู่ฝ่ายละ 11 สกุล (ตั้งทีมฟุตบอลได้สองทีมเลย) ครอบครัวเล็ก Batagurinae ประกอบด้วยสกุล *Batagur*, *Callagur*, *Chinemys*, *Geoclemys*, *Hardella*, *Hieremys*, *Kachuga*, *Malayemys*, *Morenia*, *Ocadia* และ *Orlitia* ส่วนครอบครัวเล็ก Geoemydinae ประกอบด้วยสกุล *Cuora*, *Cyclemys*, *Geoemyda*, *Heosemys*, *Leucocephalon*, *Mauremys*, *Melanochelys*, *Notochelys*, *Rhinoclemmys*, *Sacalia* และ



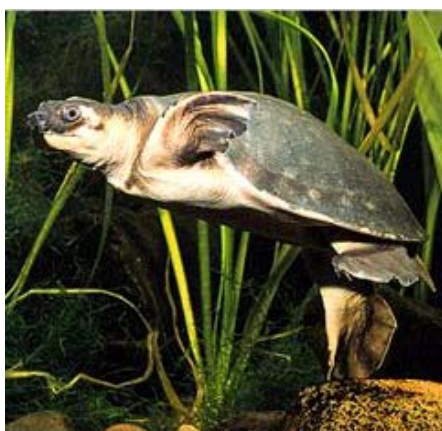
รูปที่ 6 *Cuora amboinensis*

ที่มา:<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=269>

Siebenrockiella ซึ่งเต่าในครอบครัวนี้จะมีลักษณะ คือ กระดองกลมมนจนถึงยาวรี โค้งหรือแบนก็ตามแต่ละชนิด เนื่องจากมีจำนวนชนิดค่อนข้างมากเขาจึงมีรูปร่างที่หลากหลายไปซะครบ เราสามารถพบเต่าในครอบครัวนี้ได้แถบเอเชียตะวันออกเฉียง อเมริกากลาง และตอนเหนือของอเมริกาใต้ สมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นเต่าน้ำ ที่อาศัยตามแหล่งน้ำจืด แต่ก็มีบางชนิดที่อยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ ส่วนอาหารการกินส่วนใหญ่เขาจะกินพืช แต่ก็มีบางชนิดอีกนั้นแหละที่กินทั้งพืชและสัตว์ ได้แก่ เต่าแบล็ค เบิร์ชลีฟ (*Geoemyda spengleri*) เต่ามาเลเซียแฉ้นท์ (*Orlitia borneensis*) เต่าบราวน์วีด (*Rhinoclemmys annulata*) เป็นต้น ยังมีนักอนุกรมวิธานบางท่านที่จัดลำดับแตกต่างออกไปจากนี้เล็กน้อย แต่ในที่นี้จะขอยึดตามเอกสารของ Zug *et al.*, 2001 และ Frost *et al.*, 2001 ก็แล้วกันนะครับเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

Superfamily Trionychoidea

- Family Carettochelyidae (Pig-nose Turtles)



คุณเต่าในครอบครัวนี้เขาค่อนข้างจะโดดเด่นทีเดียวเดี๋ยวดายชะเหลือเกินเพราะมีอยู่เพียงชนิดเดียวเท่านั้น ก็คือ *Carettochelys insculpta* และนอกจากจะอยู่อย่างเดี๋ยวดายแล้ว เขายังสับสนในชีวิตตัวเองอีกต่างหากว่าจะเป็เต่าหรือเป็นตะพาบน้ำดี ซึ่งก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในหมู่นักอนุกรมวิธาน ลักษณะเด่นของเขา ก็คือ มีแผ่น

รูปที่ 7 *Carettochelys insculpta*

ที่มา:<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=198>

หนังสีดำหุ้มตลอดกระดอง จึงแลดูคล้ายตะพาบ และที่เด่นชัดที่สุดเห็นจะเป็นจมูกที่ป้านและบานยื่นออกมาเป็นหลอดคู่ ดูคล้ายจมูกหมู นอกจากนั้นเวลาเขาวว่ายน้ำ

ดูคล้ายกำลังบินเหินเหมือนนก จึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเต่าบิน ความยาวกระดองประมาณ 55 เซนติเมตร เราสามารถ

พบเขาได้ตามแหล่งน้ำจืด ทะเลสาบและแม่น้ำ แถวนิวกีนิตอนใต้ และออสเตรเลียเหนือ ซึ่งถือว่าเป็นต้นกำเนิดของเต่า
ครอบครัวนี้ แต่ก็ไม่น่าจะครับ บรรพบุรุษของเจ้าจุกหมูนี้อาจจะอยู่ไม่ไกลไม่ไกลเป็นโคราชบ้านเอ็งก็ได้ (บอกไปไว้
ก่อน) เจ้าจุกหมูนี้เขากินได้ทั้งพืชและสัตว์เลยนะครับ แต่จะชอบกินพืชมากกว่า อย่างเช่น เมล็ดพืช ผลไม้ รากไม้
ใบไม้ เป็นต้น

- Family Trionychidae (Softshell Turtles)

ในครอบครัวนี้จะเป็นพวกที่มีหนังหุ้มกระดอง และมีกระดอง
อ่อน หรือที่เรารู้จักกันดีคือ ตะพาบน้ำ นั่นเอง มีอยู่ด้วยกัน 2 ครอบครัว
เล็ก (Subfamily) คือ Cyclanorbininae และ Trionychinae ครอบครัวเล็ก
Cyclanorbininae มีสมาชิกประกอบด้วยสกุล *Cyclanorbis*, *Cycloderma*
และ *Lissemys* ส่วนครอบครัวเล็ก Trionychinae มีสมาชิกประกอบด้วย
สกุล *Amyda*, *Apalone*, *Aspideretes*, *Chitra*, *Dogania*, *Nilssonia*,
Palea, *Pelochelys*, *Pelodiscus*, *Rafetus* และ *Trionyx* ลักษณะทั่วไป
ของเต่า เอ๊ะ! ตะพาบน้ำต่างหาก ในครอบครัวนี้ คือ จะมีลำตัวที่แบนลง
กระดองมีรูปร่างยาวรี เป็นรูปไข่ กินสัตว์เป็นอาหาร เช่น กุ้ง หอย ปู
ปลา หลายชนิดมีนิสัยดุร้าย ตะพาบน้ำที่เราพอจะทราบกันก็เช่น ตะพาบ
มันลาย (*Chitra chitra*) และตะพาบหัวกบ (*Pelochelys cantorii*) นั่นละ
ครับ ตะพาบน้ำส่วนใหญ่จะมีขนาดกระดองเฉลี่ยประมาณ 40 ถึง 60
เซนติเมตร แต่ก็มีบางพวกที่มีขนาดใหญ่กว่า 1 เมตร อย่างเช่นพวก
Chitra (สกุลของตะพาบมันลาย) *Pelochelys* (สกุลของตะพาบหัวกบ)
และชนิด *Trionyx triunguis* เราสามารถพบตะพาบน้ำครอบครัวเล็ก
Cyclanorbininae บริเวณแถบทะเลทรายซาฮารา (Sub-Saharan) และทาง
ตะวันออกเฉียงเหนือของแอฟริกา และพบได้ในเอเชียใต้ด้วย ส่วน
ตะพาบน้ำครอบครัวเล็ก Trionychinae พบบริเวณตะวันออกของอเมริกา
เหนือ เอเชียใต้เรื่อยไปจนถึงญี่ปุ่นและตอนใต้ของนิวกีนิ รวมไปถึงทาง
ตอนกลางและทางเหนือของเขตกึ่งทะเลทรายซาฮาราในแอฟริกา จนถึงเอเชียตะวันตกเฉียงใต้



รูปที่ 8 *Chitra chitra*

ที่มา: <http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menentry=soorten&selected=beschrijving&id=213>

Superfamily Kinosternoidea

- Family Dermatemydidae (River Turtles) เต่าแม่น้ำ



รูปที่ 9 *Dermatemys mawii*

ที่มา: <http://www.teknos.hu/tabasco.htm>

คุณเต่าในครอบครัวนี้ก็ค่อนข้างจะโดดเด่นเช่นกัน เพราะมี
สมาชิกแค่สกุลและชนิดเดียว คือ *Dermatemys mawii* หรือที่เรียกกันติด
ปากว่าเต่าเมโสอเมริกัน ริเวอร์ มีลักษณะเด่นคือ กระดองกลมรี โคน
เล็กน้อย หัวเล็ก ความยาวกระดองประมาณ 65 เซนติเมตร สามารถพบ
เขาได้บริเวณตอนใต้ของเม็กซิโกจนถึงตอนเหนือของฮอนดูรัส เขาจะ
อาศัยตามแหล่งน้ำจืดแต่ก็สามารถอยู่ได้ในน้ำกร่อย คุณ *Dermatemys*
เขาเป็นเต่าน้ำที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่อีกตัวหนึ่งและเป็นมังสวิรัสเสียด้วย
แต่มีพฤติกรรมที่ชอบออกหากินในยามราตรีโดยการลอยคอเหนือน้ำเพื่อ
หาอาหารครับ

- Family Kinosternidae (Mud and Musk Turtles)

ในครอบครัวนี้เขามีสมาชิกอยู่ด้วยกัน 2 ครอบครัวเล็ก (Subfamily) คือ Kinosterninae และ Staurotypinae ในครอบครัวเล็ก Kinosterninae มีสมาชิกประกอบด้วยสกุล *Kinosternon* และ *Sternotherus* ส่วนครอบครัวเล็ก Staurotypinae มีสมาชิก คือสกุล *Claudius* และ *Staurotypus* เต่าในครอบครัวนี้เป็นพวกที่ชอบสกปรกเสียๆ ไรๆ เพราะพวกเขาอาศัยอยู่ตามโคลน และมักฝังตัวอยู่ในโคลนเป็นเวลานานๆ หรือหากินกันตามก้นแหล่งน้ำ จะขึ้นมาที่ผิวน้ำหรือบนบกน้อยมาก นอกจากนั้นยังมีการจำศีลในฤดูแล้งและฤดูหนาวอีกด้วยต่างหาก ลักษณะเต่าในครอบครัวนี้ค่อนข้างหลากหลายแล้วแต่ว่าจะเป็นชนิดไหน พวก Kinosterninae จะมีขนาดกระดองใหญ่ตั้งแต่ 8 เซนติเมตร (*Sternotherus depressus*) ถึง 27 เซนติเมตร (*Kinosternon scorpioides*) ส่วนพวก Staurotypinae จะมีขนาดกระดองใหญ่ตั้งแต่ 9 เซนติเมตร (*Claudius angustatus*) ถึง 38 เซนติเมตร (*Staurotypus triporcatus*) เราสามารถพบพวก Kinosterninae ได้ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปอเมริกา ป่าเมซอน ส่วนพวก Staurotypinae พบตามแหล่งน้ำจืด แถบคาบสมุทรคาริบเบียน แอซิฟิก และอ่าวเม็กซิโก สำหรับอาหารการกินของพวกเขาก็ทั้งพืชและสัตว์นั้นล่ะครับ สัตว์ที่กิน ก็เช่น สัตว์จำพวกที่ไม่มีกระดูกสันหลัง และพวกหอยต่างๆ เต่าในครอบครัวนี้ที่พอจะรู้จักบ้างก็คือ เต่าโคลนสกปรกเปียน (*Kinosternon scorpioides*) นั้นเองครับ



รูปที่ 10 *Kinosternon scorpioides*

ที่มา:<http://www.tigr.org/reptiles/families/Kinosternidae.html>

Superfamily Chelonioidae

- Family Cheloniidae (Sea Turtles) เต่าทะเล



รูปที่ 11 *Chelonia mydas*

ที่มา:<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=190>

คุณเต่าในครอบครัวนี้เขามีสมาชิกทั้งหมดเพียง 5 สกุลและ 7 ชนิดเท่านั้น ภายในสองครอบครัวเล็ก (Subfamily) คือครอบครัวเล็ก Carettinae ประกอบด้วยสกุล *Caretta* และ *Lepidochelys* และครอบครัวเล็ก Cheloniinae ประกอบด้วยสกุล *Chelonia*, *Eretmochelys* และ *Natator* ที่รู้จักกันดีในบ้านเราก็ได้แก่ เต่าตนุ (*Chelonia mydas*) มีลักษณะปากบนไม่จุ่ม เต่ากระ (*Eretmochelys imbricata*) ปากบนจะจุ่มเหมือนปากเหยี่ยว เต่าจระเมียด (*Caretta caretta*) เป็นต้น คุณเต่าทะเลเขาจะมีลักษณะเด่นคือ มีขาที่แบนเป็นใบพาย เพราะต้องดำรงชีพอยู่ในน้ำเกือบตลอดเวลา จะขึ้นมาบนบกเฉพาะช่วงวางไข่เท่านั้น อาหารการกินก็ทั้งพืชและสัตว์นั้นล่ะครับ เช่นพวก สาหร่ายทะเล ปู ปลา หอย และแมงกะพรุน ใจครับ



- Family Dermochelyidae (Leatherback Turtles) เต่ามะเฟือง

ในครอบครัวนี้มีเพียงเต่ามะเฟือง (*Dermochelys coriacea*) ชนิดเดียวล่ะครับ เขาเป็นเต่าทะเลที่มีแผ่นหนังแข็งหุ้มกระดอง โดย

รูปที่ 12 *Dermochelys coriacea*

ที่มา:<http://www.rspg.org/anurak/anurak10.htm>

กระดองจะไม่มีแผ่นเกล็ด แต่เป็นกระดูกชิ้นเล็กๆ ฝังตัวอยู่ใต้แผ่นหนังอีกที ขาหน้ามีลักษณะเป็นใบพายขนาดใหญ่และยาว ปัจจุบันคนแต่มาะเฟืองของเราเขาเป็นเต่าที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีความยาวของกระดองถึง 1.7 เมตร และหนักถึง 680 กิโลกรัมเลยทีเดียว สำหรับความเป็นอยู่ของเขา คือ เขาจะจับสัตว์น้ำกินเป็นอาหาร อย่างเช่น พวกกุ้ง หอย ปู และปลาตัวเล็กๆ ครีบ ส่วนถิ่นที่อยู่ของเขานั้นก็คือ ทะเลครับ พวกเขาจะไปทั่ว แต่เราก็ไม่พบพวกเขาบ่อยนัก เพราะว่าพวกเขามีประชากรอยู่ไม่มากนักเอง

Suborder Pleurodira

ในอันดับย่อยนี้จะกล่าวถึงเต่าที่ไม่ยอมหดหัวครับ (ถ้าจะหยิ่ง) ไม่ใช่หยิ่งนะครับ แต่พวกเขามีคอที่ยาวมากจนไม่สามารถหดหัวเข้าไปในกระดองได้ต่างหาก พวกเขาจึงพับเก็บไว้ที่ด้านข้างกระดองแทน แบ่งออกเป็น 3 ครอบครัว (อาจจะมีการจำแนกแตกต่างไปบ้าง แต่ขอยึดเอกสารของ Zug *et al.*, 2001 และ Frost *et al.*, 2001 ดังที่เรียนตั้งแต่นั้นะครับ) คือ

- Family Chelidae (Austro-American Sideneck Turtles)



รูปที่ 13 *Hydromedusa tectifera*

ที่มา:<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=167>

คุณเต่าในครอบครัวนี้จะเป็เต่าที่มีคอยาว หรือที่เราเรียกว่า เต่าคองูนั่นเอง ลักษณะทั่วไป คือ มีหัวที่เล็กและคอยาว พวกเขาจะเก็บหัวและคอ พับเข้าทางด้านข้างของกระดอง ซึ่งกระดองจะมีลักษณะแบนกลมรี และมีสีเข้มไม่มีสีสันที่สวยงาม กินอาหารจำพวกกุ้ง หอย ปู และปลาขนาดเล็ก แต่ก็มีส่วนชนิดที่กินพืชได้ด้วย เราสามารถพบคุณเต่าครอบครัวนี้ได้แถบออสเตรเลีย นิวกีนิ และอเมริกาใต้ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดประมาณ 40 ชนิด ใน 12 สกุล ของ 3 ครอบครัวเล็ก (Subfamily) คือ Chelodinae ประกอบด้วยสกุล *Chelodina*, *Elseya*, *Elusor*, *Emydura*, *Pseudemydura* และ *Rheodytes* ครอบครัวเล็ก Chelidinae ประกอบด้วยสกุล *Acanthochelys*, *Chelus*, *Phrynops*, *Platemys* และ *Rhinemys* (สกุลใหม่) และครอบครัวเล็ก Hydromedusinae มีเพียงสกุลเดียว คือ *Hydromedusa* สำหรับคุณเต่าใน

ครอบครัวนี้ที่เราพอจะรู้จักมักคุ้นบ้าง ก็คือ เต่าคองู (*Chelodina longicollis*) เต่ามาตามาต้า (*Chelus fimbriatus*) และ เต่าคองูอเมริกาใต้ (*Hydromedusa tectifera*) เป็นต้น

Superfamily Pelomedusoidea

- Family Pelomedusidae (Afro-American Sideneck Turtles)

คุณเต่าในครอบครัวนี้ก็เป็เต่าที่มีคอยาว เก็บหัวและคอพับเข้าทางด้านข้างของกระดองเช่นกัน กระดองลักษณะกลมรี แต่ที่ต่างกับครอบครัว Chelidae ก็ในส่วนของกระดองที่มีสีสันขึ้นมาบ้างก็คือสีเขียวมะกอก เคยมีผู้พบซากดึกดำบรรพ์ของเต่าในวงศ์นี้มีความยาวกระดองถึง 2.3 เมตร ซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นเต่าน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกที่เคยพบมา (ก็ไม่แน่นอนครับ อาจแพ้งของโคราชเรา) แต่สมาชิกในวงศ์นี้กลับมีขนาดที่หลากหลายตั้งแต่ 12 – 107 เซนติเมตร มีอยู่ 2 สกุล คือ *Pelomedusa* และ *Pelusios* ซึ่งไม่เป็นที่รู้จักนักในบ้านเรา ที่



รูปที่ 14 *Pelomedusa subrufa*

ที่มา:<http://www.biolib.cz/cz/taxonomie/id11707/>

พอจะคุ้นๆ ก็คือ เต่าแอฟริกันฟอร์เรส (*Pelusios gabonensis*) เต่าเฮลเมท (*Pelomedusa subrufa*) พบในแถบแอฟริกา มาดากัสการ์ และอเมริกาใต้โน้นนะครับ

- Family Podocnemididae (Madagascan Big-headed Turtles and American Sideneck River Turtles)



รูปที่ 15 *Erymnochelys madagascariensis*
ที่มา:http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/resources/Grzimek_herps/Podocnemididae/Erymnochelys_madagascariens.jpg/view.html

เต่าในครอบครัวนี้มีสมาชิกอยู่ 3 สกุล คือ *Erymnochelys*, *Peltocephalus* และ *Podocnemis* ที่รู้จักบ้าง เช่นเต่ามาดากัสกาหัวใหญ่ (*Erymnochelys madagascariensis*) เต่าแม่น้ำหัวแดง (*Podocnemis erythrocephala*) และ เต่าแม่น้ำอเมซอนจุดเหลือง (*Podocnemis expansa*) เป็นต้น เจ้าเต่ามาดากัสกาหัวใหญ่ และเต่าคอยาวอเมริกา จะมีกระดองที่กว้าง แต่เพรียวซึ่งพัฒนามาเพื่อการว่ายน้ำที่รวดเร็ว เราสามารถพบพวกเขาได้ตามแม่น้ำ ในแถบมาดากัสกา และตอนเหนือของอเมริกาใต้ เต่าในครอบครัวนี้ถ้าพิจารณาจากการบริโภคอาหารแล้วต้องบอกว่ามันเป็นพระเอก แต่ปลายนั้นร้ายนัก เพราะขณะยังเล็กเด็กไม่ประสา พวกเขาจะกินแต่มังสวิรัต แต่เมื่อโตขึ้นรู้ความ กลับจับพวกสัตว์ที่ว่ายน้ำเชื่องช้ากินแทนเสียนี้

เราก็ได้เห็นหน้าคร่าตากันแล้วสำหรับคุณเต่าที่กำลังดำเนินชีวิตอยู่ในโลกใบกลมแป้นของเรา ทีนี้เราลองมาดูซากดึกดำบรรพ์เต่าจากโคราชของเราบ้างว่าเขาน่าจะเป็นต้นตระกูลของใครได้บ้าง...เราคงต้องย้อนกลับไปหาคุณเต่าโคราชที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดโน้นละครับ สำหรับคุณเต่าอายุเก่าแก่ที่สุดที่เราค้นพบในโคราชนั้นอยู่ในยุคเดียวกับไดโนเสาร์คือ ยุคครีเทเชียสตอนต้น ถึงตอนกลาง ประมาณ 110 ล้านปีก่อน ซึ่งพบฝังตัวอยู่ในหมวดหินโคกกรวด โดยทีมนักวิจัยร่วมไทยฝรั่งเศส (แต่ผู้ศึกษาหลักเป็นคนจีนไปเสียนี้) ได้ทำการศึกษาระดองเต่าชิ้นหนึ่ง (NRRU A1861) ที่โคราชบ้านเอ็ง ซึ่งจากผลการศึกษาทำให้น่าตื่นเต้น เพราะว่าเขาคือคุณเต่าชนิดใหม่ของโลกนั่นเองครับ เขาตั้งชื่อเป็นเกียรติแก่บ้านเรา คือ *Kizylkumemys khoratensis* (Tong et al., 2005) เราลองมาดูสายสัมพันธ์ของคุณเต่าแห่งโคราชบ้างว่าเขาจะไปใกล้ชิดกับใคร...คุณเต่าโคราชเขาอยู่ในครอบครัวใหญ่ (Superfamily) Trionychoidea (Fitzinger, 1826) ครอบครัว (Family) Carettochelyidae (Boulenger, 1887) ครอบครัวเล็ก (Subfamily) Anosteirinae (Lydekker, 1889) และในสกุล *Kizylkumemys* (Nesov, 1977) จากที่กล่าวข้างต้น เมื่อเราพิจารณาดูหน้าคร่าตาของคุณเต่าที่ยังหลงเหลืออยู่ ณ ปัจจุบัน ก็ทำให้พอจะเห็นเค้าโครงร่างๆ ของเหลนโหล่นที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษที่ใกล้เคียงคุณเต่าโคราชของเราที่สุด นั่นคือเจ้าเต่าจุกหมู หรือเต่าบินนั่นเอง เจ้าเต่าจุกหมูอยู่ในครอบครัวเดียวกับเต่าโคราชของเรา แต่พวกก็อยู่กันคนละครอบครัวเล็ก (Subfamily) เดี่ยวเราลองมาดูว่าในครอบครัวนี้ในอดีตกาลนานมาแล้วเขามีญาติโกโหติกาเป็นใครบ้าง ก่อนจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวในปัจจุบัน

คุณเต่าในครอบครัว Carettochelyidae นั้นเมื่อก่อนเขามีอยู่ 2 ครอบครัวเล็ก คือ Carettochelyinae และ Anosteirinae ครอบครัวเล็ก Carettochelyinae ประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวอยู่ 3 สกุลคือ *Carettochelys* (เจ้าจุกหมูนั่นเอง), *Allaeochelys* และ *Chorlakkichelys* ส่วนครอบครัวเล็ก Anosteirinae ประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวอยู่ 3 สกุล คือ *Anosteira*, *Pseudanosteira* และ *Kizylkumemys* (สกุลของคุณเต่าโคราชนั่นเองครับ)



รูปที่ 16 ซากดึกดำบรรพ์เต่าบกยักษ์ ที่บ่อทราย อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

(Williams, 1950a; Meylan, 1988a) เราลองมาวิเคราะห์อายุกันดูบ้างว่า ใครจะเก่าแก่กว่ากัน เจ้าจุกหมูนั้นเพิ่งจะพบที่เป็นซากดึกดำบรรพ์ใน สมัยอีโอซีน หรือประมาณ 55 ถึง 33 ล้านปีก่อน นี่เองครับ โดยพบที่ อเมริกาเหนือ ยุโรป และปากีสถาน แต่ซากดึกดำบรรพ์ของคุณเต่าใน ครอบครัวนี้นี้ที่เก่าแก่ที่สุด คือ *Kizylkumemys schultzi* (Nesov, 1987) มี อายุในยุคครีเทเชียสตอนปลาย หรือประมาณ 98 ถึง 65 ล้านปีก่อน พบ ที่อุซเบกิสถาน จะเห็นได้ว่าสกุลเดียวกับคุณเต่าโคราชของเราเลย แต่ที่ น่าสนใจยิ่งก็คือ คุณเต่าโคราชของเราอายุมากกว่าเจ้า *Kizylkumemys schultzi* อีกตั้งหลายล้านปีนะครับ รู้แบบนี้แล้วไม่แน่ว่าเจ้าเต่าจุกหมูที่

ปัจจุบันเหลือเพียงชนิดเดียว และพบได้เฉพาะเกาะนิวกินีตอนใต้ และออสเตรเลียตอนเหนือ นั้น อาจจะ “วิวัฒนาการ” มาจากคุณเต่าของโคราชบ้านเอ็งนี่แหละครับ

คุณเต่าที่พบในโคราชเรานั้นไม่ได้โดดเด่นเฉพาะความเก่า เท่านั้น ยังเก่าในเรื่องความใหญ่อีกด้วย หากจากการพบซากดึกดำบรรพ์ เต่าบกยักษ์ ในสมัยไพลสโตซีน หรือประมาณ 1.8 ถึง 0.01 ล้านปีก่อน (รูปที่ 16) เราลองมาพิจารณาความใหญ่ของคุณเต่าที่ยังหลงเหลืออยู่ใน ปัจจุบันก่อนนะครับ แล้วมาดูว่าใครจะเก่ากว่ากัน...จากข้อมูลที่สืบเสาะ มาได้พบว่า เต่าปัจจุบันที่ใหญ่กว่าเต่าทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเต่าบก เต่าน้ำ เต่าโคลน หรือแม้แต่เต่าทะเล นั่นก็คือ “เต่ามะเฟือง” ซึ่งมีความยาวของ กระดองประมาณ 1.7 เมตร และมีน้ำหนักถึง 680 กิโลกรัม แต่ในอดีต นั้นมีเต่าหลายชนิดที่มีความใหญ่กว่าเต่ามะเฟืองเป็นอย่างมาก และที่ เป็นสถิติขณะนี้เห็นจะเป็นคุณเต่าน้ำจืดในครอบครั *Pelomedusidae* ซึ่งพบซากดึกดำบรรพ์ของเจ้า *Stupendemys geographicus* (รูปที่ 17) ที่มีกระดองยาวถึง 2.3 เมตร (Wood, 1976) เลยทีเดียว สำหรับคุณเต่า



รูปที่ 17 ซากดึกดำบรรพ์ *Stupendemys geographicus* จัดแสดงที่ Kaiyukan Aquarium จังหวัด Osaka ประเทศญี่ปุ่น ที่มา: http://commons.wikimedia.org/wiki/Image:Stupendemys_geographicus_replica_Osaka.jpg



รูปที่ 18 ซากดึกดำบรรพ์กระดูกขาของเต่าบกยักษ์ พบที่บ่อทราย อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่ง คาดว่าจะมีกระดองใหญ่ไม่น้อยกว่า 2 เมตร

โคราชซึ่งพบซากดึกดำ บรรพ์กระดองค่อนข้าง สมบูรณ์ บริเวณบ่อทราย ตำบลท่าช้าง อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี นั้น มีความยาว ของกระดอง 1.5 เมตร

(รูปที่ 16) ซึ่งถ้านับเฉพาะเต่าบก ปัจจุบันที่ใหญ่ที่สุดเห็นจะเป็นเจ้า “อัลตาบร้า” และเต่าแห่งเกาะ “กาลาปากอส” ที่มีความยาวกระดอง ประมาณ 1.3 เมตร และหนักประมาณ 360 กิโลกรัม เราก็ยังดูเก่ากว่า

เยอะ แต่เมื่อพิจารณาจากซากดึกดำบรรพ์ขาของคุณเต่าโคราชอีกตัวหนึ่งจากท่าช้าง พบว่ามีความใหญ่มาก และจากการศึกษาเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญชาวฝรั่งเศส เขาคาดว่าคุณเต่าดังกล่าวอาจจะมีขนาดใหญ่ไม่น้อยกว่า 2 เมตรเลย

ที่เดียว (รูปที่ 18) เพราะฉะนั้นแล้วคุณเต่าบกโคราชของเราก็คงเก๋ากว่าเต่าบกทั้งมวลอยู่ ณ ขณะนี้ และอาจจะเก๋
เทียบเท่าเจ้า *Stupendemys geographicus* ก็ได้ ถ้ามีการศึกษาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง และนี่ก็คือเรื่องซากที่ไม่
ซ้ำซากแต่มีความเก๋และเก๋ของเต่าล้านปี แห่งโคราชครับผม...

แหล่งข้อมูล:

ส. พลายน้อย. สัตวนิยาย. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น; 2541.

Tong, H., Suteethon, V., Claude, J., Buffetaut, E. and Jintasakul, P., 2005, The Turtle Fauna from the Khok
Kruat Formation (Early Cretaceous) of Thailand, *GEOINDO*, November 28-30, Khon Kaen, Thailand,
pp. 610-614.

http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/resources/Grzimek_herps/Podocnemididae/Erymnochelys_madagascariens.jpg/view.html

http://commons.wikimedia.org/wiki/Image:Stupendemys_geographicus_replica_Osaka.jpg

<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=167>

<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=190>

<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=198>

<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?menuentry=soorten&selected=beschrijving&id=269>

<http://ip30.eti.uva.nl/BIS/turtles.php?selected=beschrijving&menuentry=soorten&id=186>

<http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=allstory&group=4>

<http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id11707/>

<http://www.fromminitz.cz/drobek/pict/Geochelone%20elephantopus.jpg>

<http://www.rspg.org/anurak/anurak10.htm>

<http://www.teknos.hu/tabasco.htm>

<http://www.tigr.org/reptiles/families/Emydidae.html>

<http://www.tigr.org/reptiles/families/Kinosternidae.html>

<http://www.tolweb.org/Amniota/14990>